

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ 4.30
za četrt leta 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglas in oznanila se račune po 8 nov. vsakega v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je mač •

Vabilo na naročbo.

Ob koncu tretjega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski krvavo potreboval ne od visnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.60

Uredništvo in upravištvo.

Storite konec neznosnim razmeram!

Ni ga kraja po vsej širni Avstriji — in menda po vsem omikanem svetu ne — kjer ne bi vihrali narodnostni ali politični boji. Napredujoči omiki, razvijajoči se politični zdrelosti in razstoči narodni samozavesti je naravna posledica, da si vsakdo o vsaki ideji, ob vsakem uprašnji, ustvarja svoje lastno subjektivno menenje. In tako postajajo narodna in politična načela. Ker pa so si menjenja večjega ali manjega števila posamičnikov ali povsem jednaka, ali pa vsaj jako sorodna, je zopet logično, da se ti somišljeniki drug drugemu približajo, da se subjektivna menjenja posamičnikov združijo v nekako skupino, koja naj bi se združenimi močmi borila za načela, dotičnikom lastna; ali z drugo besedo: somišljeniki osnujejo si svojo posebno stranko, koja naj bi tej ali oni ideji, temu ali

onemu načelu pripomogla do zmage. Dobro organizovana stranka je glavni in neizogibni pogoj končnemu vseh.

Tako opazamo mej vsem civilizovanim svetom stranke, vojskujoče se druga proti drugi. To pa provzročuje vseobče gibanje in vrvenje in tu pa tam tudi malo razburjenja in jeze. Toda napačno bi bilo, ako bi hoteli te odnošaje smatrati kot bogosigavedi kako nesrečo; ne: kakor moramo take boje z jedne strani obžalovati, tako se jih moramo zopet z druge strani le veseliti, kajti tekmovanje mej strankami in mejsebojna kontrola pospešujeta obedi napredek; vsaka stranka hita in se giblje, da bi samo sebe pokazala svetu v lepši luči, češ: glejte, meni je v resnici obedi blagor pri arcu!

Četudi nam je pripoznati, da je vmes kolikor-toliko hinavščino in da tudi nameni niso vsikdar zlatno-čisti, vender je gotovo, da nekaj dobrega zrnja vsikdar odpade v občo blaginjo. Strankarski, politični in narodnostni boji torej nikakor niso taka nesreča, kakor trdi marsikaka, absolutistiški nadahnjena dušica; ampak koristni so, ako se gibljejo — to pa je glavni pogoj — v gotovih mejah, predčrtanih po božjih in človeških postavah, in po zakonih pravice, ljubezni, dostojnosti in — vesti. Stranka, v istini boreča se za svoja načela in za pravično stvar; stranka koja vodijo etični vzvišeni motivi, čuva se vestno, da ne prekorači teh predčrtanih mej — in bilo to makari za hip v nje lastno škodo. Dokler se bori pošteno prepričanje proti poštenemu prepričanju, ni se bati, da se bojni valovi razlijo preko bregov in z blatom preplavijo vso ravan, kajti, ako je stvar pravična (vsaj po menjenju dotične stranke), morajo biti tudi sredstva, koje uporablja, dostojna.

Pri nas v Avstriji večinoma nimamo strogo političnih strank, ampak pri nas prevladuje ideja narodnosti, to je: pri nas se stranke dele po narodnosti. Tako je več ali manj po vsej Avstriji in tako je oobito tu na jugu Cislitvanije: po Pri-

orskem in v Dalmaciji. Vzemi kateri si bodi časopis v roke, — in časopisi so zrcala strank — najdeš izvestno le malo sledu političkim idejam, ampak polemika suč se večinoma o narodnem, ali — da se še določneje izrazimo — o jezikovnem uprašnji.

Vsaj tudi ni mogoče, da bi bilo drugače. Vsak narod, ki se je jel zavedati narodnosti svoje, smatra kot prvo in sveto svojo nalogo, da osigura bodočnost narodnosti tej ter čuva neprestano vsako ped lastne jej zemlje. Ker so pa drugi narodi, katerim se ni treba bati za svoj obstanek in jim je narodno življenje zagotovljeno, več ali manj ekspanzivni in hrepene po tem, da bi narodnosti svoje oblast kolikor močji širili — in sicer na račun manjših, mladih in na javno pozorišče stoprav stopivših narodov —; ako tedaj na jedni strani postopajo ofenzivno in so na drugi strani prisiljeni stopiti v defenzivo: je boj neizogiben. Menda ni treba povdarjati, kdo je pri nas po Primorskem, oobito pa v Istri, v ofenzivi in kdo v defenzivi; kdo so srečni „beati possidentes“ in kdo je tlačan; kdo je tako pohlepen, da bi hotel vedno več in več imeti in kdo da je prisiljen ne le boriti se za prava, koje so mu drugi siloma odvzeli, ampak je tudi prisiljen neprestano čuvati še ono malo, kar še ima. Kdor se zanima za javno naše življenje, ta je izvestno pogodil pravi odgovor na vsa ta vprašanja.

Ni še dolgo let temu, ko so le skrajni optimisti mej nami — teh pa je bilo sila malo — upali in verovali v narodno probujo istrskih Slovencev in Hrvatov; ko so se naši nasprotniki čutili toli trdne, da so s posmehom opazali napore posamičnih naših rodoljubov: njim se je videlo le vprašanje časa, da v Istri za vedno zamre živelj naš.

Varali so se naši pesimisti, a še britkeje so se varali — to nam pričajo njihove jeze izbruhi — italijanski hegemoni; duh, ki z elementarno silo preveja vse naše stoletje, duh narodne ideje, našel je

svojo pot tudi v srca isterskih Slovanov in je dal novo direktivo vsemu gibanju v deželi tej ter je z lastno mu moralno silo v kratkem zrušil fikcijo o nezrušljivem gospodstvu nasprotnikov naših. V Istri — v oni Istri, o kateri se je mislilo, da nje slovansko prebivalstvo skoro leže v narodni svoj grob — da torej tu narodnostni boji niso več mogoči — vnel se je mej obema narodnostima boj, kateremu glede arditosti v tem trenutku ni para v vsej širni Avstriji. Posledica temu preobratu je: da se je na naši strani jela vzbujati in širiti nada do novega narodnega življenja — do preporoda — in se po takem dan na dan manjša število pesimistov — in da sta mej nasprotniki zavlada silna arditost in nečuden fanatizem, izvirajoč iz bridke zavesti, da so se varali in da skoro izgube, kar se jim je videlo neoporečna, nedotakljiva last. Te dve istini nam pojašnjivati arditost boja po Istri.

In sme kdo obsojati narod naš, da je zapričel ta boj za najdražji svoj zaklad, za narodnost svojo? Kdor pošteno misli, kdor uvaža sveto resnico, da ne le vsak posamičnik sme po vsej pravici zahtevati — vsaj smo vsi po božji podobi vtvvarjeni — človeka vredno ekzistencijo, ampak da imajo tudi celi narodi pravico zahtevati, da se spoštujejo prava, pripadajoča jim kot skupini jednakokrvnih in po govorici, običajih in vsem duševnem življenji sorodnih si bitij: ta mora iskrenim spoštovanjem sneti klobuk raz glavo pred narodom, ki se je z največjim naporom in oprt le na svoje lastno intelektualne sile in na plemenito ljubezen do samega sebe, jel dvigati iznad prepada, nad katerem je visel le še na jedni sami niti. — Le čuditi se moramo, da se nit ni že zdavna pretrgala in da ni telebnil v sevajoči prepad. Narod, ki je, blizo svojega groba stoječ, dovršil tak čin, je dokazal, da je vreden srečnejše bodočnosti: da je sposoben za življenje. Organizmu pa, ki je dokazal sposobnost svojo za življenje, ni smeti kratiti potrebnih pogojev za to živ-

PODLISTEK.

Trojna kletev.

(Poslovenila Gorská po Morfou Jokai-u.)

(Dalje.)

Napočil je dan poroke. Bil je k takemu opravilu nalašč vtvvarjen dan. Nebo čisto kakor ribje oko, samo mala črna pičica na obnejbi kazila je nekako nebesni obok. Bil je to majhen črn oblak in njegovi robi so se svetili kakor čisto zlato. Ali nobeno oko se ni zmenilo zanj. Društvo se je podalo v cerkev, kjer se je imela vršiti poroka. Orglje zadone, trombe in bobni zapojejo in ženin se poda z odlično nevesto k altarju, kjer jej priseže zvestobo do smrti. Ko pridejo one pomenljive besede na vrsto: „Jaz Petrus Rufus prisegam pri živem Bogu, pri sveti trojici in materi božji, — — —“ ni imel časa izgovoriti cele prisege, kar zabobni v zraku in pretrese vse tečaje zemlje; v hipu zagrmí strašno ter trešči ravno sredi altarja, kjer sta klečala ženin in nevesta. Ko se do smrti prestrašeno ljudstvo zopet zave, najde oba na tleh v nezavesti ležeča in enega od drugega več kakor 10 korakov

oddaljena. Nevesti se ni nič žalega pripetilo. Ali kedar ljudstvo Rufusa vzdigne in pregleda, zapazi, da je izginilo vse zlato raz njega. Še celo poročnega pretana ni bilo nikjer najti. Ljudstvo pa v strahu trepeta: „To je grozna, a resnična kletev Estere“.

Po tem dogodku ni Rufus nikdar več mislil na ženitev. Neko znamenje ga je večkrat opominjalo na oni osodepolni dan; to je bil zlati križ, kojega ga je v svoji oholosti na prsih nesel k poroki in katerega mu je strela tako umetno na golo kožo narisala. Zdaj je bilo Rufusu jasno, da je Bog uličal kle. v nesrečne njegove soproje Estere in ni se več norčeval z božjimi rečmi. Misli si je, kar se je enkrat zgodilo, zna se tudi drugi in tretjkrat. Zavoljo tega živel je v nemiru in strahu, kakor oni, kateremu se že prebrali smrtno sodbo.

Kedar je videl, da se nebo oblači, ali da se bliža nevihta, skrli se je v posteljo in čakal konca hudega vremena. Da je vedel, da nam je Bog ustvaril moč, katera nas sedaj varuje pred bliskom in gromom, ne bi se bil tresel mej blazinami pri vsakem blisku, temveč zavaroval bi

svojo hišo na vse štiri strani s strelovodom. Ali takrat se je razprostiral velik gozd tam, kjer se zdaj vzdiguje rojstno mesto Franklinovo, ki je isnašel mogočno aredstvo, ki nas obvaruje marsikakšne nesreče.

Postelja njegova je bila nekam čudno vrejena. Spodnji del je bil ateklen. Pokrivalo in blazine so pa bile iz čiste svile. Stala je sredi velike sobane in na vsako stran je viselo težko svileno pregrinjalo. Stene so bile z voskom prevlečene, da bi se ne poznala kakošna črta na zidu, po kateri bi mogel blisk v sobo.

Ali vse to mu ni nič pomagalo.

Napočil je dan obletnice onega strašnega dne Rufusove prisege, koja je trem bitjam vzela življenje. Ves dan je bil krasen, solnce se je že nagibalo zatonu in približeval se je prijazen večer.

Rufus je bil vesel, misleč, da takrat je nevarnost minola ter ni se bal hudega. Ali kar naenkrat zakrije črn velikanski oblak nebo in spreminjal se je v grdo, strašno pošast. Njeni robi so se svetili kakor temno žareče iskre: predpoda notranje jeze in maščevanja. Dozdevalo se je, da je dobil oblak perutnice in se

hkrati mogočno raztegnil čez vso nebo, kakor da hoče umirajočemu zaklicati: Ni več rešenja za te, vsak tvoj poskus je zastonj! Trešč se po vsem životu opazoval je Rufus približajoči se oblak, ter pri vse tem pozabil, da je učenj. On je samo to videl in čutil, da v tem oblaku tiči vsa njegova ooda in vsa njegova nesreča.

Ves prestrašen opazuje, da oblak odpira oči in zopet zakrije, kakor bi mu hotel reči: „Te vidim!“ Seveda, vsak tak pogled je bil v podobi strašnega bliška izražen. Nemudoma se poda Rufus v svojo posteljo. Obleče si svileno obleko, zakrije posteljo s svilenimi preprogrami in vzame v roko molek iz jantara, ne radi molitve, temveč radi tega, da je imel jantar v rokah.

Glavo je skrli v blazine in s trepetom pričakoval izida hudega vremena. Mrzel pot ga je oblival, ko je štel vdarce žile na svoji desnici. Oh, kako strašen se je zdel Rufusu glas groma in bliška, kedar je z zvižgajočo močjo poslal svojo jezo na zemljo. Naenkrat se začuje strašen ropot in potres, da se vsa zemlja zmaje, in z zemljo vred vsa srca, katera so si v svesti kakošne hude krivice. (Konec prih.)

ljenje. Po takem je jasno, da krivo mi-
slijo in delajo oni, ki govore o neosnovanih
„pretenzijskih“ isterakih Slovanov, o ne-
varnem gibanju, nastalim mej temi našimi
rojaki, koje treba na vsak način udušiti.
(Konec prih.)

Vera in narodnost.

II.

Sam papež Pij IX. bil je v prvih
letih pristaš liberalizma in sedaj vladajoči
Leo XIII. je po nekako liberalnih načelih
uravnal sveto Cerkev. Ne trdimo pa, da
se liberalizem od svojih začetkov ni spre-
menil. Da, nekateri liberalci zlorabili
se slobodo mišljenja in razumnosti ter za-
brelj v — lažiliberaltvo, koje edino raz-
jeda denašnje društvo.

Ker pa iz hudobije jednega pojed-
nega člana kake družbe še ne moremo
sklepati, da je vsa družba njemu enaka
ter jo meni nič tebi nič obsoditi kot oku-
ženo in nevarno, ne moremo dosledno tudi
na podlagi samo jednega več ali manj ne-
premišljenega izreka ali stavka, napisanega
po kacom našem pisatelju svetskega stanu,
obsoditi koj ves ta stan, ter ga smatrati
bogotajskim, nevernim itd. Liberalizem,
dokler je ostal pri svojih prvotnih zdravih
načelih, bil je povsem koristen in pripo-
ročljiv, a ko so ga Židovi onesnažili se
svojimi krivimi nauki, prelevil se je v
nevarno in škodljivo stranko. Glavno na-
čelo pa je ostalo nedotaknjeno in še živi
na tisoče dobrih katoličanov, ki s ponosom
trdijo, da spadajo k liberalcem!

Ali je torej greh, da se tudi Slovenci
oklepajo liberalno-krišćanskih in naprednih
načel ter se na njih podlagi hočejo popo-
liti in vestransko napredovati? Smemo
jih radi tega koj stlačiti v jeden koč z
framasoni, ateisti, brezverci?

Nikomur ni to še na pamet prišlo, da
bi vsako besedico in dejanje dlakocepil in
rešetal in jo postavil na zlatno tehtnico
ter, ako je našel samo za las razlike mej
svojim mišljenjem in onim kritikovanca,
koj zaznamoval tega z znakom sramote
ter planil nanj kakor jastreb na svoj plen.
Dolgo let borili so se slovenski rodoljubi
svetskega in duhovskega stanu sporazumno
in v bratski slogi v prid milemu slovens-
kemu narodu in nikoli ni uprašal duhovnik
svojega posvetnega kolego: „Človek, si
pa ti res veren rimski katoličan? Ako
nisi, pustim te na cedilu“ — kajti dobro
je vedel, da sti Slovincu katoliška vera
in zavest prirojena in da se Slovinc
svoje verne nikdar ni izneveril: delala sta
skupno in složno in doseгла velike uspehe
ne vprašavši se mej sabo, je-li sta kato-
liškega ali ultrakatoliškega prepričanja.
Kako je pa danes? V Gorici tuhta in
stika dejanja slovenskih rodoljubov nek
novodobni prorok meneč, da je poklican
mej Slovinci — rešiti vero. Nikakor ne
bi hoteli možu delati krivice ter nečemo
tajiti, da ne dela po svojem prepričanju;
ali isto tako gotovo je, da se zaleta v od-
prta vrata — katero delo pa je do čela
odvišno — in njega boj „za vero“ mora
Slovince dovesti — v naročje ptujcev.

Največjo nevarnost za katoliško vero
in prvi vzrok verske mlačnosti zasledil je
v liberalizmu, katerega načela — a ne ži-
dovsko liberalna — so naši pesniki in pi-
satelji od nekdanj zagovarjali ter je bodo
navzlic grožnjam vročekrvnega doktorja
osnanjevali tudi v prihodnje slovenskemu
ljudstvu, prepričani o resnici in pravičnosti
teh idej. Kot verni katoličani širili so in
bodo ideje pravega liberalizma in napredka,
vedeči se po izreku večnega pesnika Dan-
teja, ki trdi, da je raba naše duše dvo-
stroka: praktična in spekulativna; praktična
raba je — ravnati pošteno, oprezno, po-
hlevno, jako in pravično, v drugem obziru
pa razmišljati djanja božja ter urediti
svoje življenje po ukazih Stvarnika. V tem
nahaja pravi liberalce po izreku Danteja
pravo sredo.

Človeštvo živi v ideji in za ideje, in
njega prava zgodovina je zgodovina nje-
govih idejalov.

Vera je človeku neizogibno potrebna.
Istotako mu je potreben dogmat naše Cerkev.
Svečenstvo, kakor tudi vse verske in cer-
kvene navade in ustanove smemo uvrstiti
mej dogmata. Verskemu dogmatu se načela
ustanovljena v prid človeku; z njimi se je
človeku omogočilo izpolnjevanje njegovih
dolžnosti proti Stvarniku, njega (človeka)
srčni potrebi in verskemu čutu, ki se
nahaja in izražuje v dogmatu.

Ako pa nekateri krivi proroki izva-
jajo iz dogmatov povsem krive posledice,
nasprotujoče pravemu čutu in razumu —
tej dedščini vsega človeštva — se ta čut
jame zopretstavljati ter vcepi tudi v srce
malomarnost do dogmata.

Da jasnejše govorimo: o resnicah, ko-
jim je podlaga človeški razum, se naša
pamet vrti v nekakem krogu dvojbe ter
jej je nekako zoperno, ako je „čutstvo
razuma“ ne prepriča; enake resnice niso
resnice, če jih pamet ne potrdi, ali, kakor
Latinec pravi, ako nimajo obsegnum ra-
tionabile. Zdrava pamet mi veli povpra-
ševati vedno po uzrocih kaki stvari ali
resnici, predno jo smatram za gotovo in
vsacemu je že prišla v srce nekaka dvojba
o resnicah, koje svet že zdavna smatra za
resnice.

Ako pri resnicah nedostaje čutstve-
nega potrdila, kar se pa zgodi, če oni, ki
proklamirajo dogmate in pravne resnice,
iste onečešćajo ali pretiravajo: tedaj ob-
čuti naše srce, ki je ustvarjeno, da veruje
in ljubi, neki posebni čut boječnosti, da
se je zlorabi; istotako tudi razum, ki na-
vadno sledi srcu, ne da bi sam resnico
rešetal in premislil.

Torej dogmati in vse njih posledice
naše srce ne smatra resničnimi, ako so
isti protivni čutstvom razuma in srcu.
Ako se tedaj veleva, da treba zanikati
ukazujoče svoje prepričanje; ako se veleva
verovati to, kar razum in srce opravičeno
ne moreta verovati, ako se razumu in srcu
zabičuje, da, če jima ni možno verovati,
je to uzrok podedovanega greha Adamo-
vega; ako se preti s smrtjo takim ljudem,
ki so nesrečni, ker z lastnim razumom in
srcem iščejo resnice — je to najžalostnejša
psihična muka sedanjega kristijana!

Dogmati, združevajoči končno z ne-
skončnim, dvigajo srce; kajti srce jih ume,
ker je prepričanje o resničnosti večne
ljubezni; človeška pamet pa, videča zlati
mir v srcu, čuti se tedaj srečno v pozna-
vanju Boga.

Čemu torej, uprašamo, dvojiti nad
verskim prepričanjem slovenskega naroda,
ako se vsi njega sinovi pripoznavajo kri-
stijane in vernike sv. katoliške Cerkve?
Res je, da ni vsem ljudem podeljena enaka
gorečnost v verskih in svetnih stvarih,
toda poglavito je, da ostane stari, pravi
princip, koji se potem razvija po raznih
načinih. In glavni katoliški princip živi še
jak v slovenskem življu.

Politični pregled.

Notranje dežela.

Ministerski predsednik grof Taaffe
je obolel. Bolezan je sicer reana, a ne
nevarna. Grof Taaffe torej ne bude mogel
spremljati cesarja na potovanju po Če-
škem. Spremljala pa bodeta Njegovo Ve-
ličanstvo ministra grof Falkenhayn
in grof Schönbörn. Njegovo Veličan-
stvo odpotovalo je sinoči ob 8¼ ure z
Dunaja v Prago.

Program kratkemu jesenskemu zaso-
danju državnega zbora obseza poleg
proračuna nastopni važni točki: predlogo
o podržavljenju Karol Ludvikove železnice
in postavo o olajšavah pri pridobinskem
davku.

Zahteve za vojne potrebe države
povišajo se letos — tako so določili pri
nedavno vršivših se vojnih posvetovanjih —

z a osem milijonov, koje svote večja
polovica pade na rame tostranske državne
polovice. Obojestranska finančna ministra-
sta jako energično branila svoji — ravno-
vesji, da je moral vojni minister odstopiti
od svojih velikih zahtev.

„Fremdenblatt“, javlja, da so izkazi
državnih blagajn v Avstriji in na Ogerskem
veliko ugodnejši, nego je to izraženo v
proračunih.

Nedavno predstavil se je svojim vo-
lilcem češki realista dr. Masaryk.
Izjave njegove so jako zanimive. Dr. Ma-
saryk meni, da češki poslanci se ne mo-
rejo družiti z moravskimi Čehi, ker ti po-
slednji so prevladni. Zato pa je bil
govornik proti temu, da Moravani pristopi-
jo mladočeškemu klubu. Isto tako se
Čehi ne morejo družiti s Hohenwartovim
klubom, kajti v tem klubu sede češki
plemenitaši. S Poljaki ne žive Čehi ni v
prijateljstvu ni v nasprotstvu. Dr. Masaryk
sicer želi sprave z nemškimi sodeželani,
ali sedanjih punktačij ni mōđi vprejeti,
ne da bi se popred preosnovala. Res je,
da so Čehi v državnem zboru osamljeni,
ali osamljene so tudi vse druge stranke,
kajti vsakdo se valed razlike v programu
boji sklepati zveze. Mladočehi morajo naj-
popred skrbeti za notranjo svojo organi-
zacijo. V to pa je potrebno, da se narod
politiško vzgoji.

Hrvatski sabor se baje snide
dne 20. oktobra.

Vnanje države.

Umrla je velika kneginja Aleksan-
dra. Vsed tega dogodka odpotovala sta
car in carica iz Kodanja v Moskvo. Ker
se je carska obitelj peljala skozi Berlin
naprosil je car, da se smatra to potovanje
kot povsem privatno ter naj se valed tega
opuste vsakeršni oficijelni vprejemi.

Državnemu svetu ruskemu
predložil se v kratkem posebna predloga,
tikajoča se židovskega uprašanja.

Dne 7. septembra odpovedala je
Serbija avstro-ogersko-erbsko trgovin-
sko pogodbo, zajedno pa israsila želja, da
se takoj prično obravnavanja za sklenitev
nove pogodbe.

Visoka porta doposlala je svo-
jim zastopnikom v inozemstvu okrožnico,
tikajočo se dardanelskega uprašanja, v ka-
teri trdi, da se niso rušile nikake pogodbe.

Znani italijanski politik
Bonghi napisal je v zadnjem zvezku
„Antologia italiana“ znamenit članek o
oboi evropski situaciji. Bonghi pravi, da
je Nemčija kriva na tem, da je situacija
tako težka in neznosna. Nemčija je zopet
uvela pravo sile ter si se silo osvo-
jila dve pokrajini, glede katerih Francozi
s popolnim pravom zahtevajo, da se jim
vrneti. Znamenit je ta članek zato, ker
je Bonghi član iste desnice v parlamentu,
koja je zagovarjala zvezo z Nemčijo,
predno jo je levica sklenila; vrhu tega je
Bonghi velik oseben in politički prijatelj
ministru-predsedniku ter ga na dvoru —
osobito kraljica — jako radi vidijo. Iz
tega je jasno da ministerski predsednik
Rudini sicer zagovarja zvezo z Nemčijo,
ker jo mora, a da zajedno njegovi
najintimniji prijatelji dosledno izpodkopu-
jejo zvezo to. To je povsem naravno, kajti
trojna zveza nima simpatij mej narodom
italijanskim, in to iz dveh vzrokov: ker
nasprotuje narodnim tradicijam in ker se je
ljudstvo naveličalo nositi velikanska bre-
mena, koja mu nalaga ta zveza s tem, da za-
hteva velike žrtve za vojne namene in ker
zahteva boj na narodno-gospodarskem polji
z bogato sosednjo in sorodno Francijo.
V Vincenci je pa govoril glasoviti ire-
dentovec Imbriani istotako proti trojni
zvezi ter je povdarjal potrebo, da se Ita-
lija emancipuje od nemškega
upliva. Konečno je govoril — to je že
njega stara navada — o Tridentu in Trstu.

Serbski „Odjek“ prinaša dopis
iz Bukarešta, v kojem trdi, da Rumenijska
nikakor ne ostane nevtralna, ako pride do
vojne, amkak da se bude vojevala na

strani Rusije. V tem pogledu mislijo vsi
državniki soglasno z narodom.

Francoske republike pred-
sednik Carnot potuje sedaj po istočnem
delu države. Pojave povodom tega poto-
vanja smemo smatrati velikim triumfom
republike, kajti razni nagovori in pozdravi
pričajo, da se je veliki del duhovščine
jel spoprijaznjevati z republičansko obliko
države. Razni katoliški prelati zagotavljali
so republike predsedniku svojo udanost.
Ako se ta pretvarjajoči proces tudi na-
dalje dosledno razvija, smemo reči, da se
republika v kratkem iznebi najnevarnej-
šega svojega dosedanjega protivnika in
jej je potem obstoj zagotovljen.

Nemška vlada je zdatno ubla-
žila predpise glede potnih listov,
potrebni za potovanje po Alzaciji
in Lotaringiji, kar se v obče smatra kot
mirovno znamenje. V tem zmielu piše tudi
petrogradski „Journal de St. Peterbourg“.

Nemiri v Kini proti Evropejcem
postajajo vedno silnejši. Vsa dežela je
vzbunjena, mej ptujci vlada silen strah.
Kineška vlada je telegrafovala svojemu
pariškemu poslaniku, da hoče potrebno
ukreniti v varstvo ptujcev ter je v ta na-
men odposlala severno brodovje ob bre-
gove vznemirjenih pokrajin.

DOPISI.

Iz okraja Voloskega 20. septembra.

(Izv. dop.) Kakor da smo se prebudili iz
težkih sanj bilo nam je, čitajočim v „Naši
Slogi“ in „Edinosti“ ministerijalno rešitev
rekurz Pazineke občine proti urivanju
nemščine. V celi Istri menda ni tako uko-
reninjena nemščina, katere nikdo ne ra-
zume, kakor baš v našem političnem okraju,
posebno pa v Podgradskem sodnem, ka-
teri edini v Istri uživa srečo, da je nem-
ščina celo uradni jezik okrajnega sodišča!

A pri nas sedi na odličnem mestu še
celo desetletje mož, kateremu je „deutch
und deutch über alles“, kateri spravlja
s celo brezobzirnostjo v praktično veljavo
svoje nemške nazore, kateremu je k srcu
prirasla „die deutsche Colonie in Abbazia“,
kateri sploh ne upusti ni najmanje prilike,
da uriva nemščino in odriva edini tu opravi-
čeni jezik naših očetov, slovenski in
hrvatski.

Pri tem, recimo „čudnem“ postopanju
ima vso podporo v Trstu, kjer so že več-
krat priznali njegovo trditev, da v Istri
nemščina ni samo deželni jezik, nego da
je celo „Staatsprache“!

Neče se pripoznati, da je nemščina
silna mōra za slovenski in hrvatski narod,
katera vender ne zasluži kazni za to, da
nista nemška; neče se uvideti, da je v
celem okraju ciljnih potreb, za katere bi
se trebalo resno brigati, ne pa za širjenje
nemščine. To je polje, na katerem bi si
nabral označeni mož nevenljivih zaslug.
A to polje je, žalibog, popolnem zane-
marjeno.

V tacih razmerah čudili smo se več-
krat, da naše občine tako mirno prenašajo
to anomalijo. Čudili smo se, da one od-
pravljajo službo tolmača mej oblastmi in na-
rodom, da-si imajo drugoga posla preveč
in da-si mnogokrat dotični župani niti ne
razumejo nemški.

Radi pripoznamo sicer, da so se ta-
cemu počenjanju že po robu postavile ne-
katere občine (Kastav, Podgrad), a opa-
žamo ob enem, da so običale na pol poti.
Zdaj je situacija druga. Zdaj je ministerstvo
jasno izjavilo, kako imajo nižje oblastnije
uradovati. Zdaj torej treba, da naše občine
z vso odločnostjo zahtevajo, kar se jim
je kratilo najmanje odkar veljajo državni
temeljni zakoni.

A ob enem je potrebno, da se upró
tudi italijanskim dopisom, kajti ne samo
za deželni odbor, nego za vse urade
veljajo poleg državnih temeljnih zakonov
tudi razsodbe državnega sodišča od 18.

januarja 1888. šte. 5 in 3. julija 1888. št. 111.

Upamo, da se te zadeva resno poprimejo vse občine dolnjega kraja, izjemši Volosko, kjer se še uraduje italijansko, kjer pa bode s časom tudi bolje. Isto pričakujemo pa tudi v gornjem kraju od občin Podgrad in Materija. Tretji, Jelšanski občini, katera celo sama nemški uraduje, pa ob tej priliki priporočamo, da vendar že enkrat odpravi ta pravi pravcati „non-sens“. Trdi se sicer, da je župan one občine dober upravitelj; a k dobri upravi spada tudi dobro uradovanje. Trdi se, da uradnje nemški, ker si drugače pomagati ne more! Ta izgovor pa je zopet „non-sens“. V slovenski občini da se ne bi moglo slovenski uradovati! Gosp. župan naj vendar premisli, da je ponavljaje prevzel županstvo za to, da bode delal na korist občanarjev in da je to tudi vsakikrat slovesno obeščal zastopniku visoke vlade, ne pa tako, da bi se ne zameril človeku, ki je od danes do jutri pri nas. Premisli naj, da se nejevolja proti njemu vedno bolj širi največ zaradi nemškega uradovanja. Vsaj se je prepričal o tem, ko je ukazal obešati napise z nemščino na prvem mestu in ob zadnjih volitvah.

Na delo torej, vrli naši župani in občinstvo sploh!

Iz Pomjane dne 20. septembra 1891. (Izv. dop.) Ni dvomiti, da se vam bode z več strani natančno poročalo o naših občinskih volitvah, katere so se minuli teden vršile (a ne dovršile), da svet pozive hudobije in krivičnosti naših nasprotnikov, ne hotedih spoštovati postave. G. župan in njegova družba prekosili so takrat sami sebe. Toda najbolje pero bi se zastoj trudilo primerno opisati nečuvno postopanje naših nasprotnikov: le oni, ki je bil navzoč, pojmi to — in strmi! Naš gospod župan hoče po sili še nadalje županovati, da-si ve, da večina ljudstva niti čuti noče o njem. Razni, ne baš častni veklili povodom volitve bi ga bili lahko o tem prepričali. Kaj sedaj? uprašujemo sedaj vsi.

Čast in hvala bodi blagemu vladnemu komisarju gosp. Rebeku. Le on je zabil in obvaroval, da se ni prigodila velika nesreča; njega vsestranska pravičnost je mogla pomiriti razburjeno ljudstvo; najhujše krivice prenašalo je ljudstvo iz spoštovanja do tega moža, koji nas je sagotovljal, da je še pravica na svetu in da se nam ne treba nič bati. Solznimi očmi je ljudstvo poslušalo te besede pravičnega moža, ki ni gledal ni na desno ni na levo, ampak delil jednako pravico na vse strani.

Gorje, gorje, kaj bi se bilo dogodilo, da ni bilo na mestu pravičnega vladnega komisarja! Pomislite le, da je nek dose-danji občinski svetovalec prvi začel na naše ljudstvo kamenje metati, ker se je hotelo rešiti tega človeka in z njim tudi lahonskega jarma. Dogodek ta prijavil se je c. kr. žandarskemu stražmeštru in nadejamo se, da c. kr. sodišče uvede strogo preiskavo, kajti naveli smo tudi potrebne priče. Mož ta in njegova rodbina imajo že zdavno to grdo navado, ljudi s kamenjem napadati. O tem govore celo že sodnijski protokoli; kar je bilo svojedčasno skrito, je sedaj odito. Kakor rečeno: nadejamo se, da pridejo slavne c. kr. oblasti zlodejcem na sled.

Laž in prevara sti glavni sredstvi naših nasprotnikov, s kojimi bi hoteli še nadalje gospodovati. Celo pravični in nepristranski gospod vladni komisar priznal je izrečno, da v Pomjani kraljuje laž. Mi pa vprašamo, kdo so redniki laži? Nasprotniki naših, poslužujoči se krivice in nepostavnosti.

V četrtek dne 17. t. m. besnili so proti cerkvi in duhovščini, a vedo naj, da orjaškimi koraki dirjajo — v propad Kdor buta v skalo sv. Petra, si zdrobi

glavo. Zdrobili so si je že mnogi in zdrobite si je tudi vi.

Dokler teče kri po žilah naroda našega, protivil se bode onim, ki postavje z nogami teptajo. Resnico to jim je sicer potrpežljivo naše ljudstvo dan volitve v obraz klicalo. Nikdar se ne vdamo stranki, ki glasove — kupuje.

Mi smo Avstrijci in Slovenci — in to hočemo ostati. To hočemo našemu mogočnejšu tako dolgo v ušesa trobiti, da nas bode umel, ako ni gluhi — slep na duhu je že takó. P. D.

Različne vesti.

Slovenske prepovedi. Municipalna delegacija storila je v svoji poslednji seji nastopni sklep: Ker v prvostolni cerkvi pri sv. Justu s prvim oktobrom prenehajo slovenske prepovedi in slovensko petje in se namerava uvesti tako petje in take prepovedi pri sv. Antonu staremu, sklone se glede na to, da novotarija ta nikakor ni opravičena z ozirom na neznanost število 486 slovenskih prebivalcev te župnije proti 7319 Italijanom, pri škofijski kuriji storiti potrebne korake, da se opusti namerovana ta odredba.

Korak za korakom. Gibanje, nastalo med našimi someščani Italijanske narodnosti valed odprave slovenske prepovedi v cerkvi sv. Justa, postaja vedno intenzivnejše ter se njega valovi raztezajo na širje in širje. A pripoznati nam je, da se stvar razvija strogo logično doslednostjo in v onem zmislu, kakor smo prerokovali matematiško gotovostjo. Pojavi v italijanskem našem časopisju so nam v popolno zadoščenje — četudi žalostno zadoščenje — za vse óne grenke, koje smo že morali čuti, ker smo govorili kakor nam je velevala naša vest; in za vsa preganjanja, koja nas, ako se ne varamo, še čakajo. Nasprotniki naši v domačem taboru uverijo se akoro, kako neosnovana so bila očitanja, napisana na našo adresu, češ, da hočemo v cerkev zanesti narodne tendencije. Kaj takega namerovati nismo mogli, ker se jekleno držimo stališča, da cerkev ne pozna narodnostne pristranosti. Kdor ne verjame, da ne mi, ampak da so oni, koji so isposlovali odpravo slovenske prepovedi iz cerkve sv. Justa, jeli tirati narodnostno vprašanje v cerkev, vzemi le katerisibodi tržaški italijanski list v roke in videl bode, kako se ti fanatiki repenđijo proti namerovanemu uvedenju slovenskih prepovedi pri sv. Antonu staremu ter da žugajo celo z represalijami; a danes nam je javiti, da je nek tukajšnji list storil korak dalje ter zapričel akcijo, naperjeno proti ekzistenciji onih, ki žele slušati besedo božjo v svojem (slovenskem) jeziku, češ: ako odpravimo te iz mesta, odpade škofu izgovor za uvajanje slovenskega jezika po mestnih cerkvah. Dotična izjava „Indipendenteja“ je za nas prezanimiva zato, ker ne zanikava potrebe slovenskih prepovedi — in bodisi samo za služkinje — a zahteva, da se potreba ta odpravi s tem, da nijedna družina ne vaprjeje služkinje, ki ne čuti in govori tako, kakor čuti gospodar. Po takem je križ storjen čez vse služkinje in vse hlapce narodnosti naše. Kdor v tem hujskanju ne more pogoditi fanatično-narodne tendencije, ta je slep. Kdo tira tedaj narodnostna vprašanja v verska? Nikakor nismo hujskali, ampak govorili smo resnico, izražujoči bojazen, da odprava slovenske prepovedi pri sv. Justu ni zadnja žrtve „pro bono pacis“, ampak da je to začetek koncu. Velečastiti ordinarijat pokazal je — da umiri besneče duhove — prst, a dotični krog niso zadovoljni se samim pratom, ampak zahtevajo vs o r o k o.

No, vendar! Velikim zadoščenjem smo opazili, da se je jel v „Novicah“ oglašati mož, čegar rodoljubje je kristalnočisto, da se svojo mirno in bogata skustva oprto besedo malo pojasni sedanje tužne

odnošaje mej Slovenci, odnosno da premetri uzroke tam odnošajem. Veseli nas, da „Slovenec“ izrečno konstatuje, da je to „mož, katerega djalamo kot uzornega rodoljuba in katolika!“ Torej vendar! Ali gospóda: ako ste postavili to premiso, morate tudi izjaviti primerne posledice: ako je mož uzoren katoličan in rodoljub, je gotovo trikrat dobro premislil, predno je napisal članek za javen list, koji je mej tržaškimi Slovenci vzbudil kolikor toliko senzacije. „Slovenec“ pristavlja sicer, da mož ne vidi dobro za kulise, a po našem menenju je čestiti kolega v zmoti, kajti za kulise ljubljanske vidimo še precej dobro celo mi, kamo-li da ne bi videl ta mož, ki vau je veliko bližji in zavzema — skoro bi rekli — prvo mesto mej slovenskimi politikami. Vsakako pa je to v novejšem času v Slovincih do cela nenavaden in vesel pojav, da se komu, ki se povsem ne strinja se znano stranjo, vendar priznava, da je uzoren katolik, kajti dosedaj se je kar povšalno obsojalo vse delovanje in mišljenje vsakoterega, ki je bil toli drzen, da je imel o našem domačem prepisu svoje lastno, samostojne nazore. No, vendar! — S člankom „Predobro se jim godi!“ nismo hoteli morda označiti tega ali onega urednika, ampak tiste predobro znane nekater-nike. Poznajóči slovenskih časnikarjev mučno situacijo ne zavidamo nikakor tudi „Slovenčevih“ urednikov na prisojeni jim nalogi in zahvaliti bi se morali, sicer uljudno, ali najodločnejše, ako bi nam hoteli nakloniti del onih „dobrot“, koje oni sami uživajo. — Kar se pa tiče „prekuhanane stvari“ o slovenskih prepovedih pri sv. Justu, nas je zopet razveselila „Slovenčeva“ odkritost, priznavajoča, da se je uprašanje to „morda rešilo slovenski stvari na škodi.“ Ali gospodje, za kaj pa ste zagovarjali tako rešitev? Da bi vi na tem krivi bili, da se je tako rešilo — tega pa živ krat nikdar trčil ni. No, vendar: slovenski stvari na škodo!!!

Zlobnost. Parkrat se je pripetilo, da je priletelo kamenje na voze konjske železnice, vodeče iz mesta v Barkovlje. Italijanski listi so bili takoj na mestu se kleveto, da ta pobalinstva je pripisati narodni nestrpljivosti okolčanov, zlasti pa Barkovljanov, ter so na vse grlo klicali policijo proti nam na pomoč. Toda obrekovanje je imalo le kratke noge; žandar-merija je namreč dognala, da sta kamenje metala — in sicer iz gole rasposajenosti — 12 letna Josip Widmar in Matevž Vidič z Grete. Takim paglavcem vendar ne bodete pripisovali političkega ali narodnega fanatizma, naperjenega proti Italijanom, in to tem manje, ako sta dotičnika z Grete doma, koji kraj je — žal — po večini domena naših protivnikov. Dečka sta zakrivila pobalinstvo, italijanski listi pa — zlobnost.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se darovali: Za dobro „majnengo“ 1 glđ. — Vesela škedenjska družbica 50 kr.

Ieterska posojilnica v Pulji. Brez hrupa in ropota ustanovili so naši puljski rodoljubi posojilnico, registrovano za drugo z omejenim poroštvo. Posojilnici na čelu stoji dr. M. Laginja, namestnik mu je dr. Konrad Janežič. Odborniki pa: Ignacij Stiglič, Dragotin Fakin in Jakob Kirac. Posojilnica dovoljuje posojila na navadna dolžna pisma, menjice in na srebro, zlato, državne papirje in slednjič na hiše in zemljišča. Pravico do posojila imajo samo člani društva. Kdor hoče postati član društva, mora vplačati zadržni del 10 glđ. a jamčiti za drugih 90 glđ. — Slava možem, ki so nam zasnovali ta prepotrebni zavod, kajti, kakor kitro rešimo ljudstvo iz materijalnih in financijalnih spon, ki ga tišče, je zmaga naša na vsej črti gotova! Ne smemo pozabiti resnice: da materijalne skrbi in stiske počasi zamore tudi najkremenitejši značaj. — Vivat sequens!

Rojansko posojilno in konsumno društvo. Pravila te najnovejše zadruge je ces. kr. trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu potrdilo z odlokom z dne 28. avgusta t. l. št. 11347 ter bode imelo novo društvo dne 4. oktobra ob 4. uri popoldne v Rojanu svoj prvi občni zbor. Pomen konsumnih društev smo že večkrat pojašnjevali ter našim delalcem kazali kot vzgled napredne Lahe, kojih „Banco operaio“ donasa svojim udom velikih dobičkov. Radi česar moramo pohvaliti vrle Rojancane, ki so si osnovali enako društvo, čigar namen je pred vsem svojim udom preskrbovati vse v gospodarstvu potrebne stvari po zmernih cenah ter svojim udom zagotoviti poleg tega še lep letni dobiček. Kakor čujemo bode to društvo kmalu začelo svoje delovanje ter odprlo svojo gostilno. Priporočamo torej našemu delalskemu stanu, da mnogoštevilno pristopijo k tej zadruzi, ki jim obeča koristi. Čim več bode udov, tem bolje bode društvo shajalo in temu širše in uspešnejše bode njega delovanje. Kdor pozna, kako se tuji v naši okolici šopirijo in šestokrat zasramujejo iste domačine, od kojih žuljev živó, mora z veseljem pozdravljati domače društvo, čigar namen je okoličana osvoboditi od tujcev ter ga storiti samostalnega. Društven delokrog ni samo Rojan, temveč Trst in okolica v obče. Naj bi torej tudi mestjani pridno pristopali ter to hvalevredno zadruzo podkrepili!

Razstava v Gorici. Po občni želji podaljša se razstava za osem dni, to je do 4. oktobra.

Tržaško posojilo z leta 1865. V četrtek dne 1. oktobra vršilo se bode žrebanje obligacij omenjenega posojila, koje se imajo amortizovati. Obligacije se bodo izplačevale pri mestni blagajni osmi dan po žrebanju.

Jubilarna svečanost. Iz Karlovca se nam piše pod tem naslovom: V nedeljo dne 27. t. m. slavil hode velečastni O. Gilbert Gravelj svečenik hrvatsko-kranjske frančiškanske pokrajine sv. Križa petdesetletnico svoje samostanske obljube, koje obnovi tem povodom. Velečastitemu duhovnu, koji deluje že skozi 22 let na polju učiteljskem in si je stekel za vzgojo šolske mladine velikih zaslug, častitamo od srca ob priliki te redke slavnosti, želeči, da preživi se mnogo let v sreči in zadovoljstvu.

Kontrolni shod domobrancev. Glavni kontrolni shod brambovcev je od dne 25. do 31. oktobra v vojašnici pri sv. Ivanu; naknadni kontrolni zbor pa dne 20. novembra. H kontrolnemu shodu morajo priti vsi tu bivajoči domobranci; oproščeni so le óni, koji so bili letos v aktivni službi ali pa se vdoležili vaj. Začetek zborovanju je ob 8. uri zjutraj.

Opomin materam. V neki hiši v ulici Via Stadion prigodilo se je, da sta 2-odnosno 3-letna otroka, koja je mati sama na domu pustila, izpraznila neko posodo, napolnjeno z žganjem in češnjami. Otroka sta se tako upijala, da sta obležala v nezavesti ter ni bilo opaziti niti sledu, da sta še živa. Prestrašena mati hitela je z njima v bolnico, kjer se je zdravniku šele po dolgotrajnem prizadevanju posredilo, obuditi ja k življenju. Otroka sta ostala v oskrbi bolnice.

108 godinarjev ukradli so nepoznani tatovi iz pisalne mize, nahajajoče se v kleti znane gostilne „Bonavia“.

Poskušani cerkveni rop. Nepoznani tatovi skušali so predčerašnjem po noči vlomiti v prvostolno cerkev pri sv. Justu. Zlikovci so že iztrgali jedno kameneno ploščo iz stranskega zidu, ko so jih redarji prehvapili pri drznem njih poslu.

„Martin Krpan“. Povest Frana Levstika. Ruski prevod M. Hostnika. Stranij 30. Ponatis iz „Slovenskega Sveta“. Pod tem naslovom je izšla lična knjižica, o katere vsebini ni treba govoriti, ker jo poznajo Slovenci; o ruskem prevodu pa spominjamo, da ga je kot izbornega označil poznalec ruskega jezika. Knjižica se dobiva pri

upravnistvu „Slovenskega Sveta“ v Trstu, po pošti po 18 kr. jeden, po 85 kr. pet in po 1 glid. 60 kr. 10 eksemplarov. Poznavalec ruskega jezika priporočamo, da si naroče to knjižico.

„Slovenskega Sveta“ št. 18 ima naslednjo vsebino: 1. Nacionalna avtonomija poleg deželne avtonomije ali brez nje. 2. Cerkevni obred v gorenji Italiji. 3. O preporodu hrvatske knjige. 4. Srbska pesem: Onmao, Onamo! 5. O izgubljenem sinu (V cirilici). 6. Življenje veselje? 7. Ruske drobtinice. 8. Poročilo o ruskem društvu Kačkovskega. 9. Pogled po slovenskem svetu. 10. Književnost.

Poslano.

Velesencem p. n. prebivalcem Sežane!

Ko je zadnje nedeljo naše društvo imelo svoj izlet v Vašo sredo, okrasili ste svoje domove z zastavami v znamenje, da smo Vam slovenski pravniki dobro došli. Lepi in nepričakovani ta sprejem nas je utrdil v prepričanji, da smo prišli „svoji k svojim“ in da narod Sežanski umeje duha, kateri vodi delovanje našega društva. Ta zavest nam je tudi dala tisto posebno veselje, s katerim smo tistega dne vršili na Vaših tleh svojo nalogo. In vsi pravniki, dasi iz raznih strani naše domovine, bili smo tudi v tem složni, da smo Vam hvalo dolžni za podeljeno nam sijajno gostoljubnost.

Podpisani odbor šteje si v posebno čast, da Vam izreka našo občno zahvalo za vse, proseč Vas, da to blagovoljno vzamete na znanje. Bog Vas ohrani!

V Ljubljani, 22. septembra 1891.

Za odbor društva „Pravnik“:

Dr. Fran Papež, Dr. Danilo Majaron, načelnik. tajnik.

Tržno poročilo.

Cene se razume, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar.

	Cena od for. do for.
Kava Mokka	100 K. 127.— 128.—
Rio biser jako fina	110.—
Java	120.—
Santos fina	102.— 104.—
srednja	98.— 98.—
Guatemala	108.— 107.—
Portorico	136.— 140.—
San Jago de Cuba	—
Ceylon plant. fina	180.— 182.—
Java Malang. zelena	107.— 109.—
Campinas	—
Rio oprana	—
fina	102.— 104.—
srednja	94.— 95.—
Cassia ligna v zabojih	28.—
Macisov cvet	380.— 390.—
Inger Bengal	31.— 32.—
Papar Singaporo	48.— 49.—
Penang	38.— 39.—
Batavia	42.— 43.—
Piment Jamaika	20.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 6.25 —
v zabojih	7.50 —
Ulje bomažno amerik.	35.— 35.—
Leeco jedilno j.f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizne M. S.A. j.f. gar.	53.— 55.—
Aix Vierge	60.— 62.—
fino	50.—
Božični puljski	10.50 —
dalmat. s cert.	11.50 —
Smokve puljske v sodih	—
v venci	14.— 15.—
Limoni Mesina	zaboj 11.— 12.—
Pomaranče Puljske	—
Mandlji Bari I.a	100 K. 80.— 82.—
dalm. I.a, s cert.	85.— 88.—
Pignoli	—
Riz italij. najfiniji	22.—
srednji	21.—
Bangoon extra	16.50 —
I.a carinom	18.75 —
II.a	11.75 12.—
Sultanine dobre vrsti	30.— 32.—
Subo grozdje (opaša)	19.—
Gibebo	—
Slaniki Yarmouth	sod —
Polenske srednje velikosti 100 K.	50.—
velike	46.—
Sladkor centrifug. v vrečah	—
certifikat.	31.75 —
Pašol Coka	12.50 13.—
Mandeloni	10.50 11.—
svetlorudeči	—
tomnorudeči	—
bohinjski	10.50 10.75
kanarček	—
beli, veliki	9.25 9.50
zeleni, dolgi	—
okrogli	—
mešani, štajerski	—
Maslo	88.—

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Rabljeni glasoviri

2-1 prodajajo se pri
Matiji Müllerji
v Trstu, Via del Canale št. 7 I. nadstr.

Za glasovire se jamči ter so izdelani v glasovitih tvornicah in se prodajajo po nizki ceni od 40 do 100 glid.

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrde

Živic in družb. v Trstu
—40 ulica Zonta 5

vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena tvrda vsem rojakom za obilne naročbe.

Več rabljenih sodov

za vino in špirit na prodaj je po primernej ceni pri

Fran Abramcu, 4-6
via St. Francesco 22 v Trstu.

Od pluga do krone.

3-4

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

9-8 mogu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENIH 9-8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdj-nih kašljne noćih, navadne jutranje hreputavice i grienih zapalah nestaje kao za čudo nuzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa nuputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 43-43

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare korhlikov-covega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob snem uplívno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razposilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5.26. Poštno plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26-11

Ulica Barriera br. 4 Trst

prodavaju se za najniže cene vienci za pogrebe,

odjela za andjelice, 13-24

mrtvaški liesovi, voščane sveče, umjetno ovieče, predmeti mrtvaški za djecu i odrasle itd. itd. Pokorni Montanelli.

ANTON SODIA

PUŠKAR

v Borovljah (Ferlach, Kärnten.)

Priporoča vsakovrstne dobre puške iz svoje delavnice, prevzame tudi vsakovrstna popravila in predelovanje kresne puške na nazadanke. — Cenike dopošilja brezplačno (franco).

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.

Blazinice za pečate se stalnim črnim Silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih zistemov. Priprave za kopiranje, in helijograf-čen papir za reproduciranje slik v polusvitu.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckseovel strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voća, sprema za sušenje voća i povrtja, vinske sisaljke, sprema za konobu, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtače strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrirane, od 144 stranica, cjenike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Št. 513.

Razglas.

Od županstva občine Gorenjelogaške se daje na znanje, da bode vsled privolitve visoke deželne vlade za Kranjsko od 30. aprila 1891. št. 4964 v občini Gorenji Logatec (Cerkovski vasi) od sedaj na letnem sejmu v dan po Nebohodu in v ponedeljek po Roženkranski nedelji tudi sejm za živino. Ob jednem je visoka c. kr. deželna vlada dovolila za Gorenji Logatec nov letni in živinski sejm na dan 7. februvarja, ako je pa ta dan nedelja, ali praznik, bode letni in živinski sejm drugi dan. Do sedaj obstoječi letni in živinski sejm na dan sv. Lucije (13. decembra) ostane še nadalje. 1-3

Županstvo v Gorenjem Logatcu dne 24. septembra 1891.

KWIZDE

izklj. priv.

restitucionalni fluid

(voda za pranje konj).

Se uporablja že 30 let z najboljšim vspehom po hlevih raznih dvorov, večjih hlevih civilnih oseb in vojaštva v okrepčanje pred hudimi napori in zopetno okrepčanje po naporih; ako se noga zvene ali ispanje, ako postanejo mišice trde itd. vsposoblja konja za posebna dela pri vezbanju konj (Training.)

1 steklenica glid. 1.40.

Pravo se dobiva le pod sgornjo varstveno marko po vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogorske. Razpošilja vsaki dan glavna zaloga

Franz Joh. Kwizda,

c. kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni dobavitelj, Kreisapotheker, Korneuburg bei Wien

JAKOB KLEMENC

trgovec 2-10

Via S. Antonio.

Odprava proste luke zlažšala je mnogo trgovinske zveze mej Trstom in notranjim deželam. Naravni nasledek temu je, da dežele začenjajo nakupovati v Trstu, kjer se nahaja velik izbor predmetov mod. manufaktur, perila itd.

Odzivljajoč se tej potrebi, vsajam se nanznanjati slavnemu občinstvu, da je moja trgovina v Trstu, Via S. Antonio št. 1. popolnoma preskrbljena z vsakovrstnim volnenim suknom za gospe, črnim kašmirjem, volnicam iz čiste volne, preprostim podstavom, belim in barvanim mnogoterih vrst, perilom vsake baže volničastimi ogrinjačami, velikimi in malimi, lanenimi, vezanimi robci, nadglavnimi vezanimi robci, spodnjimi oblaci iz bombaža in iz volne, srajcami Jäger, tricoti za gospe in za gospode, svilnatimi robci in vezanimi s svilo ter z velikansko zalogo predmetov za izdelovanje ženskih oblaci.

Razven tega blago za zastave in vsakovrstne trakove, med katerimi tudi naše narodne trobojnice v vseh velikostih.

Naročila omenjenih predmetov izvršujem z vso natančnostjo in vestnostjo. Na zahtevanje pošiljam prosto vseh stroškov popolen uzorec z dotičnimi cenami.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 41-42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Tiskarna Dolenc v Trstu.